

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет(інститут) юридичний
Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Правові основи інклюзії в Україні та світі

(назва освітнього компонента)

підготовки бакалавра

(назва освітнього рівня)

спеціальності 081 право

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми право

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Правові основи інклюзії в Україні та світі»
підготовки бакалавра, галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право за
освітньо-професійною програмою «Право»

Розробник: Колодяжна Вікторія Володимирівна – доцент кафедри
теорії та історії держави і права, кандидат юридичних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної/освітньо-наукової/освітньо-творчої програми:

 (підпис) (Кравчук В. М.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії та історії
держави і права**

протокол № 1 від 30.08.2022 р.

Завідувач кафедри:

(підпис)

(Яцишин М.М.)

(прізвище, ініціали)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	галузі знань 08 Право спеціальність 081 Право освітньо-професійна програма Право	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120год./</u> 4 кредити		Рік навчання <u>5</u>
		Семестр <u>9</u> -ий <u> </u>
		Лекції <u>14</u> год.
		Практичні(семінарські) <u>10</u> год. Лабораторні <u>немає</u> год. Індивідуальні <u>немає</u> год.
ІНДЗ: €/	Самостійна робота <u>82</u> год.	
	Консультації <u>14</u> год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання українська		

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузі знань 08 Право спеціальність 081 Право освітньо-професійна програма Право	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120год./</u> 4 кредити		Рік навчання <u>4</u>
		Семестр <u>8</u> -ий <u> </u>
		Лекції <u>12</u> год.
		Практичні(семінарські) <u>16</u> год. Лабораторні <u>немає</u> год. Індивідуальні <u>немає</u> год.
ІНДЗ: €/	Самостійна робота <u>84</u> год.	
	Консультації <u>8</u> год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП Колодяжна Вікторія Володимирівна

Науковий ступінь кандидат юридичних наук

Вченезвання доцент

Посада доцент кафедри теорії та історії держави і права

Контактна інформація: 0663832688,

kolviktoria1@gmail.com

Дні занять <https://www.law.eenu.edu.ua/rozklad-zanyat>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

"Правові основи інклюзії в Україні та світі" має міждисциплінарний характер та вивчається на основі знань, які були отримані студентами при вивченні такої базової дисципліни, як «Теорія держави і права», має структурно-логічні зв'язки з галузевими юридичними дисциплінами («Права людини в умовах глобалізації», «Конституційне право України», «Адміністративне право України», «Право соціального захисту»).

2. **Пререквізити** («Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Права людини в умовах глобалізації»)

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента «Правові основи інклюзії в Україні та світі» є: сформувані у студентів базові поняття та принципи інклюзії, розкриті цілі, завдання, методи інклюзивної політики; взаємозв'язок міжнародних декларацій та нормативно-правових документів в галузі вітчизняної інклюзії; передумови виникнення та розвитку інклюзії і окреслити новітні виклики та дослідити світовий досвід її запровадження.

Основними *завданнями* вивчення є: формування усвідомленого розуміння інклюзії, її принципів та завдань;

ознайомити із завданнями інклюзивної політики та освіти та організаційними моделями;

ознайомити з законодавчо-нормативною базою та тенденціями розвитку інклюзії у світі та в Україні;

сформувані практичні навички і уміння їх застосовувати.

4. Результати навчання (Компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні мати:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (згідно стандарту освіти):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності (згідно стандарту освіти):

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

РН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

РН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

РН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

5. Структура освітнього компонента

Заочна форма навчання	Усього	Лек.	Семіна р.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальні засади інклюзивної політики						
Тема 1. Інклюзивна політика держави. Основні поняття та види	10	2	2	6		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 2. Міжнародні механізми захисту прав людини. Права людини з інвалідністю=права людини	10	2		6	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 3. Інклюзивна політика в документах Ради Європи	10	2	2	4		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 4. Інституційно-правові механізми України в сфері захисту прав людей з інвалідністю.	6			6		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Разом за модулем 1	36	6	4	22	2	
Змістовий модуль 2. Інституційні механізми реалізації інклюзивної політики в Україні						
Тема 5. Рівність та недискримінація	12		2	10		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 6. Розумне пристосування, доступність та універсальний дизайн	14	2		10	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 7. Економіка інклюзивного сталого розвитку: основні поняття та принципи	14	2		10	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 8. Право рівного доступу до правосуддя.	14		2	10	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 9. Інклюзивна освіта в Україні	12	2		10	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 10. Громадська діяльність в сфері захисту прав людей з інвалідністю	9		2	5	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 11. Механізми захисту прав людей з інвалідністю: моніторинг, адвокація, інформаційні та просвітницькі кампанії та стратегічні судові позови	9	2		5	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Разом за модулем 2	84	8	6	60	12	65
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Контрольна робота						20
ІНДЗ						15
Інше (вказати)						
Всього годин/ Балів	120	14	10	82	14	залік 100

Денна форма навчання Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семіна р.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальні засади інклюзивної політики						
Тема 1. Інклюзивна політика держави. Основні поняття та види	10	2	2	6		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 2. Міжнародні механізми захисту прав людини. Права людини з інвалідністю=права людини	10	2		6	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 3. Інклюзивна політика в документах Ради Європи	10	2	2	6		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 4. Інституційно-правові механізми України в сфері захисту прав людей з інвалідністю.	6		2	6		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Разом за модулем 1	36	6	6	24	2	
Змістовий модуль 2. Інституційні механізми реалізації інклюзивної політики в Україні						
Тема 5. Рівність та недискримінація	12		2	10		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 6. Розумне пристосування, доступність та універсальний дизайн	14	2		10		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 7. Економіка інклюзивного сталого розвитку: основні поняття та принципи	14	2	2	10		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 8. Право рівного доступу до правосуддя.	14		2	10		ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 9. Інклюзивна освіта в Україні	12			10	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 10. Громадська діяльність в сфері захисту прав людей з інвалідністю	9		2	5	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Тема 11. Механізми захисту прав людей з інвалідністю: моніторинг, адвокація, інформаційні та просвітницькі кампанії та стратегічні судові позови	9	2	2	5	2	ДС, ДБ, РЗ, УО/10
Разом за модулем 2	84	6	10	60	6	65
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Контрольна робота						20
ІНДЗ						15
Інше (вказати)						
Всього годин/ Балів	120	12	16	84	8	залік 100

Примітки: 1/ Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі ,

відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

2 / Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

7. Завдання для самостійного опрацювання.

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інклюзивна політика держави.	4
2	Підходи до визначення правового статусу людини з інвалідністю	6
3	Міжнародні механізми захисту прав людини з інвалідністю	6
4	Інклюзивна політика в документах Ради Європи	4
5	Інституційно-правові механізми України в сфері захисту прав людей з інвалідністю	4
6	Рівність та недискримінація	4
7	Розумне пристосування, доступність та універсальний дизайн	4
8	Економіка інклюзивного сталого розитку:основні поняття та принципи	4
9	Право рівного доступу до правосуддя	6
10	Інклюзивна освіта в Україні	4
11	Громадська діяльність в сфері захисту прав людей з інвалідністю	4
12	Механізми захисту прав людей з інвалідністю: моніторинг, адвокація, інформаційні та просвітницькі кампанії та стратегічні судові позови	6
13	Усього	84

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інклюзивна політика держави	7
2	Підходи до визначення правового статусу людини з інвалідністю	7
3	Міжнародні механізми захисту прав людини з інвалідністю	7
4	Інклюзивна політика в документах Ради Європи	7
5	Інституційно-правові механізми України в сфері захисту прав людей з інвалідністю	7
6	Рівність та недискримінація	7
7	Розумне пристосування, доступність та універсальний дизайн	7
8	Економіка інклюзивного сталого розитку:основні поняття та принципи	7
9	Право рівного доступу до правосуддя	7
10	Інклюзивна освіта в Україні	7
11	Громадська діяльність в сфері захисту прав людей з інвалідністю	6
12	Механізми захисту прав людей з інвалідністю: моніторинг, адвокація, інформаційні та просвітницькі кампанії та стратегічні судові позови	6
13	Усього	82

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Правові основи інклюзії в Україні та світі» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100**.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження

здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Правові основи інклюзії в Україні та світі» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. URL: <https://v.gd/DgfFFL>.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Правові основи інклюзії в Україні та світі» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

Контрольні питання до заліку

- 1.Інклюзивна політика держави
- 2.Підходи до визначення правового статусу людини з інвалідністю
- 3.Міжнародні механізми захисту прав людини з інвалідністю
- 4.Інклюзивна політика в документах Ради Європи
- 5.Інституційно-правові механізми України в сфері захисту прав людей з інвалідністю
- 6.Рівність та недискримінація
- 7.Розумне пристосування, доступність та універсальний дизайн
- 8.Економіка інклюзивного сталого розвитку:основні поняття та принципи
- 9.Право рівного доступу до правосуддя
- 10.Інклюзивна освіта в Україні
- 11.Громадська діяльність в сфері захисту прав людей з інвалідністю
- 12.Механізми захисту прав людей з інвалідністю: моніторинг, адвокація, інформаційні та просвітницькі кампанії та стратегічні судові позови
- 13.Як публічним службовцям дотримуватися принципів безбар'єрності у спілкуванні з громадянами?
- 14.Як застосовувати безбар'єрний підхід під час ухвалення рішень?
- 15.Чому доступність, інклюзія та повага до різноманіття є складовими безбар'єрності?
- 16.Що призводить до формування стереотипів і як уникати упередженості в роботі?

17. Як протидіяти дискримінації під час працевлаштування на публічну службу?
18. Чому саме від публічних службовців залежить, чи буде держава безбар'єрною для своїх громадян?
19. Пріоритетні напрями політики безбар'єрності у європейських країнах та у світі
20. Іноземний досвід зменшення соціальних бар'єрів
21. Світові практики у сприянні економічній інклюзії вразливих категорій населення
22. Громадянська безбар'єрність, поліпшення можливостей залучення до участі у суспільному житті

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання роботи студента на семінарських заняттях:

(0-2) – незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

(3-4) – задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

(5-7) – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

(8-10) – відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки.

Додаткові бали студенти можуть отримати за доповнення відповідей колег 1 бал та за реферативні повідомлення 1 бал. Максимальна кількість балів за семінарське заняття 10 балів.

Шкала оцінювання контрольних робіт:

0-9 – незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

10-13 – задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

14-17 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

18-20 – відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки.

Бали зарахування формальної, неформальної та інформальної освіти

Види студентської наукової та практичної активності	Кількіс
Публікація наукової статті в періодичному виданні студентських наукових праць	10
Виступ на Міжнародній, Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді	5
Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських олімпіад	до 20

Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт	до 20
Участь у правопросвітніх заходах організованих громадськими організаціями в межах національних та міжнародних грантів.	до 5
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	до 10

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «ІВДП»

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Дацьо Н., Гошовський В., Якимів О., Маланчій В., Сидорів С. Нічого про нас без нас / Nothingaboutuswithoutus : порадник для учасників інклюзивного процесу / за ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : Pysa4ka, 2018. 44 с.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 [Електронний ресурс].
- Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 10.12.2020)
3. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: монографія. – К.: Педагогічна думка. 2007. 458 с.
4. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: [монографія]. К.:ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
5. Конвенція про права дитини, 1989. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 10.12.2020)
6. Конвенція про права осіб з інвалідністю. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 (дата звернення: 10.12.2020)
7. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у

загальноосвітніх навчальних закладах : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872, із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 588 від 09.08.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п> (дата звернення: 10.12.2020).

8. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 636-2019-п [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/636-2019-п> (дата звернення: 10.12.2020).

9. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.

10. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України {Назва Закону із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017} Редакція від 13.02.2020 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12> (дата звернення: 10.12.2020).

11. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення: 10.12.2020).

12. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 10.12.2020).

13. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року».

14. Указ Президента України "Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні" <https://www.president.gov.ua/documents/5332020-35809>.

15. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18#Text>.

16. Розпорядження Кабінету Міністрів «Про затвердження складу міжвідомчої робочої групи з питань розроблення проекту Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні» <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-skladu-mizhvido-a134r>.

17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення на 2009—2015 роки «Безбар'єрна Україна» <https://www.kmu.gov.ua/npas/232167617>.

18. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення приміщень, що надаються дільничним виборчим комісіям звичайних виборчих дільниць для організації їх роботи та проведення голосування» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-2020-%D0%BF#Text>

Додаткова література

1. Цифрова освіта для людей з інвалідністю –Режим доступу до джерела :<https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-for-persons-with-disabilities>
2. Інклюзивний вебдизайн. Режим доступу до джерела :
<https://library.sumdu.edu.ua/uk/biblioteka/library-projects/tsyfrova-osvita/diia-tsyfrova-osvita/bezbariernist.html>
3. Безбар’єрна грамотність. Режим доступу до ресурсу :
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-literacy>
4. Богданов Сергій, Мойса Богдан. Пропозиції до політики щодопрацевлаштування осіб з інвалідністю. Лабораторія законодавчих ініціатив. 2017. Лип. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/DisabledPolicy.pdf>
5. Везель Барбара, ФилатоваИрина. ПочемуЭстония – цифровойлидер ЕС в сферегосуслуг. DeutscheWelle. 2017. 02 нояб. URL: <https://p.dw.com/p/2mkoV> Некрасов Всеволод. Як виглядатиме «цифрова» Україна: репортаж з Естонії.Економічна правда. 2019. 18 берез. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/03/18/646173/>
6. Освіта протягом життя як чинник людського розвитку : аналіт. записка / НІСД.
URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyagom-zhittya-yakchinnik-lyudskogo-rozvitku>.
7. Building a DiverseandInclusivePublicService: FinalReportoftheJointUnion. ManagementTaskForceonDiversityandInclusion / GovernmentofCanada. URL: <https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/corporate/reports/building-diverseinclusive-public-service-final-report-joint-union-management-task-force-diversity-inclusion.html>
8. Commissionstaffworkingdocumentaccompanyingthecommunicationfromthe CommissiontotheEuropeanParliament, theCouncil, theEuropeanEconomicandSocial CommitteeandtheCommitteeoftheRegions: EuropeanDisabilityStrategy 2010–2020: A
9. RenewedCommitmentto a Barrier-FreeEurope. EUR-Lex. URL: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2010:1323:FIN:EN:PDF>
10. CouncilResolutionon a renewedEuropeanagendaforadultlearning. EUR-Lex. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32011G1220\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32011G1220(01))
11. Digitalskillsinthe EU labourmarket / EuropeanParliament. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/595889/EPRS_IDA\(2017\)595889_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/595889/EPRS_IDA(2017)595889_EN.pdf)
12. DiversityandInclusioninCanada. TheCurrentState. Deloitte. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ca/Documents/human-capital/ca-en-humancapital-diversity-and-Inclusion-in-canada.pdf>
13. DOTCOM: theDisabilityOnlineTooloftheCommission / TheAcademicNetworkofEuropeanDisabilityExperts. URL: <https://www.disability-europe.net/dotcom>

14. EU policy in the field of adult learning / European Union. URL: https://ec.europa.eu/education/policies/eu-policy-in-the-field-of-adult-learning_en
15. European Accessibility Act. Inclusion Europe. URL: <https://www.inclusion-europe.eu/european-accessibility-act/#History>
16. Gender, Disability & Inclusion / ICED Facility. URL: <http://icedfacility.org/category/resources/gender-and-inclusion/>
17. Global Social Mobility Index 2020: why economies benefit from fixing inequality / World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-social-mobility-index2020-why-economies-benefit-from-fixing-inequality21>
18. Here's how we can design inclusive cities / World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2019/09/here-s-how-we-can-design-inclusive-cities/>
19. Inclusive Cities. Inclusive practices for new comers at city level and examples of innovation from overseas / Centre on Migration, Policy and Society. URL: <https://www.compas.ox.ac.uk/wp-content/uploads/Inclusive-Cities-Background-Paper-Oct-2017-FINAL.pdf>
20. New Policies to Promote Youth Inclusion: Accommodation of diversity in the Nordic Welfare States / Nordic Council of Ministers. URL: <http://norden.divaportal.org/smash/get/diva2:777936/FULLTEXT02.pdf>
21. Policies and Strategies / Ministry of Foreign Affairs of Denmark. URL: <https://amg.um.dk/en/policies-and-strategies/>
22. Social Cohesion Research and Early Warning / Council of Europe. URL: https://www.coe.int/t/dg3/socialpolicies/socialcohesiondev/pressreleases/about_en.asp
23. Social Policy in Denmark / Ministry of Social Affairs and the Interior of Denmark. URL: <http://www.oim.dk/media/14947/social-policy-in-denmark.pdf>
24. WHO MiNDbank: More Inclusiveness Needed in Disability and Development. Disability Strategies and Plans / WHO MiNDbank. URL: https://www.mindbank.info/collection/type/disability_strategies_and_plans

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://ials.sas.ac.uk/library/eservice/elibrary.htm>
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.library.univ.kiev.ua>
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.library.ukma.edu.ua>
4. Національна академія внутрішніх справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.naiu.kiev.ua>
5. Національна бібліотека Білорусі [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.nlb.by/portal/page/portal/index?lang=ru>
6. Національна бібліотека Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим

доступу до джерела : http://www.dnb.de/DE/Home/home_node.html

7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.nbuv.gov.ua>

8. Національна Парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.nplu.org>

9. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.niss.gov.ua>